

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ

ਸੈਯਦ ਫਜ਼ਲ ਅਲੀ ਅਤੇ ਵਿਵੀਅਨ ਬੋਸ ਜੇ.ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਰੂਬੀ ਜਨਰਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ, -

ਅਪੀਲਕਰਤਾ,

ਬਨਾਮ

ਸ਼੍ਰੀ ਪਿਆਰੇ ਲਾਲ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ।

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ (X ਆਫ 1940), ਸੈਕਸ਼ਨ 33- ਦਾ ਘੇਰਾ- ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜੇ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਨੁਕਤੇ ਸਾਲਸ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ- ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਟੈਸਟ- ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ—ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲ—ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 33, ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸੇਧ, ਕੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਪੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਕਾਰ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਇਆ। ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਮੁਹਈਆ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਇਸ ਪਾਲਿਸੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਮਤਭੇਦ" ਸਾਲਸੀ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਅਜਿਹੇ ਬੇਦਾਅਵੇ ਦੇ 12 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੇਜੇ ਗਏ, ਤਾਂ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ ਛੱਡ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਕਾਰ ਗੁੰਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ P ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਇਸਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸਨੇ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪੀ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਮ ਬੇਦਾਅਵਾ 12 ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਅਤੇ ਇਕੱਲੇ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ; ਅਵਾਰਡ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਇਕੱਲੇ ਸਾਲਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ

ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ। ਕਥਿਤ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੋਣਾ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੁਝ ਵੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਲਸ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ। ਪੀ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਹੁਕਮ ਵਿਰੁੱਧ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਜੇ ਅਵਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਅਵੈਧ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਈਡਿੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮੂਲ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸੇਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸੇਧ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨੁਕਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਦੇ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਸਹਾਰਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਮਲਾ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਜ਼ ਵਿਚਕਾਰ ਸ਼ੱਕ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਹੈ "ਨੀਤੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ" ਅਤੇ ਸਾਲਸ ਕੋਲ ਇਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ।

ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 33 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੇਧ ਲਈ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਮੂਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਛੇਟਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਧਾਰਾ 33 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹੁਣ ਸੇਧਣ

ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਲਾਭ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸਾਧਾਰਨ ਕਦਮ ਹੋਵੇਗਾ।

ਏ. ਐੱਮ. ਮੇਅਰ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਗੋਰਧਨਦਾਸ-ਸਾਗਰਮੁਲ (1), ਹੇਮੈਨ ਬਨਾਮ ਡਾਰਵਿਨਸ, ਲਿਮਟਿਡ (2), ਮਕੋਰਾ ਬਨਾਮ ਨਾਰਦਰਨ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ (3), ਸਟੈਬਿੰਗਜ਼ ਕੇਸ (4), ਅਤੇ ਵੁਡਾਲ ਬਨਾਮ ਪਰਲ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ। (5), ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

10 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1951 ਨੂੰ ਸਿਮਲਾ (ਕਪੂਰ, ਜੇ.) ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੇ 1950 ਦੇ ਸਿਵਲ ਰਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 286 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਮਿਤੀ 24 ਮਾਰਚ 1950, ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਦਿੱਲੀ, 1940 ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, X ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ।

ਰਤਨ ਲਾਲ ਚਾਵਲਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਸੋਮ ਨਾਥ ਚੋਪੜਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਫਜ਼ਲ ਅਲੀ, ਜੇ. ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਭਾਰਤੀ ਸਾਲਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਹੈ।

ਭੌਤਿਕ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ। 22 ਅਪ੍ਰੈਲ 1947 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਕਾਰ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਲਿਸੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜੋ ਬੀਮੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਜਵਾਬ ਦੇਹ ਆਪਣੀ ਕਾਰ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਇੱਕ ਗੈਰਾਜ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 31 ਜੁਲਾਈ 1947 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਾਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਮਿਸਟਰ ਏ.ਆਰ. ਕਪੂਰ, ਦੁਆਰਾ 18 ਮਾਰਚ 1948 ਨੂੰ ਕਲਕੱਤਾ ਵਿਖੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਕਾਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ 7,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ

ਭੇਜਿਆ। 10 ਅਪ੍ਰੈਲ 1948 ਨੂੰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਬ੍ਰਾਂਚ ਮੈਨੇਜਰ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਕਪੂਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ 30 ਅਪ੍ਰੈਲ 1948 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। 26 ਮਈ 1948 ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਬ੍ਰਾਂਚ ਮੈਨੇਜਰ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਨੁਕਸਾਨ "ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਫਿਰਕੂ ਦੰਗਿਆਂ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮੇ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪੱਤਰ 3 ਜੁਲਾਈ 1948 ਨੂੰ ਬ੍ਰਾਂਚ ਮੈਨੇਜਰ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੱਤਰ 1 ਅਗਸਤ 1948 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਰਤਨ ਲਾਲ ਚਾਵਲਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸ੍ਰੀ ਏ.ਆਰ. ਕਪੂਰ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 21 ਨਵੰਬਰ 1949 ਨੂੰ, ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਕਲਕੱਤਾ ਵਿਖੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਸ਼ਾਖਾ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸਦਾ ਦਾਅਵਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਟੀ.ਸੀ. ਚੋਪੜਾ, ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਮੈਨੇਜਰ, ਲਕਸ਼ਮੀ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ, ਲਿਮਟਿਡ, ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ 29 ਦਸੰਬਰ 1949 ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ, ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤੀ ਸਾਲਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਟੀ.ਸੀ. ਚੋਪੜਾ, ਸਾਲਸ, ਜੋ ਕਿ ਦੂਜਾ ਹੈ, ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦੂਜਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ-

- (1) ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਅਤੇ ਇੱਕਲੇ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ;
- (2) ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਕੋਈ ਅਵਾਰਡ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਇਹ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ; ਅਤੇ
- (3) ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਦੇਣ ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ।

ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਕੋਈ ਵੀ ਅਵਾਰਡ ਦਾਇਰ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ 31 ਜਨਵਰੀ 1950 ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 4 ਫਰਵਰੀ 1950 ਨੂੰ, ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ (ਸਾਲਸ) ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਸਾਲਸ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਕੋਈ ਸਾਲਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ (ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਚੋਪੜਾ) ਨੇ ਇਕੱਲੇ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸੀ। 6 ਫਰਵਰੀ 1950 ਨੂੰ, ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਚੋਪੜਾ ਨੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਸਾਲਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਭੇਜਣ ਅਤੇ 14 ਫਰਵਰੀ 1950 ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। 10 ਫਰਵਰੀ 1950 ਨੂੰ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਧਾਰਾ 33 ਅਧੀਨ ਇਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਬੇਅਰਥ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ। 11 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ, ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਨੇ 17 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਤਰੀਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ:

“ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ (ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ) ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਅਵਾਰਡ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।”

14 ਫਰਵਰੀ 1950 ਨੂੰ, ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ:-

“ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲ ਜੀ.ਆਰ. ਚੋਪੜਾ ਨੇ ਸਵੇਰੇ 12 ਵਜੇ ਟੈਲੀਫੋਨ ਤੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਭੇਜ ਕੇ ਦੁਪਹਿਰ 1 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂ ਉਸ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਨਾਲ ਵੀ ਦੁਪਹਿਰ 1 ਵਜੇ ਤੱਕ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕੀਤਾ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਮੈਂ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦਾ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਲੈ ਲਏ।”

ਉਸਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ:-

“ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫ਼ੈਸਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਨੂੰ ਫ਼ੈਸਲਾ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਫ਼ੈਸਲੇ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਲਾਗਤ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਰਸਮੀ ਪੱਤਰ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਹੈ।”

24 ਮਾਰਚ 1950 ਨੂੰ, ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਨੇ ਧਾਰਾ 33 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ, ਇਸਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ "ਹੁਣ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਿਆਂ ਦੇ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਆਪਕ ਸਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ।" ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਕੀਤੀ:

“ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮਤਭੇਦਾਂ ਦੀ ਸਾਲਸੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਸਾਲਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।”

ਪੰਜਾਬ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਹੁਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਜੋ ਨੁਕਤੇ ਮੰਗੇ ਗਏ ਸਨ ਉਹ ਹਨ:-

- (1) ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੋਣੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਦੀ ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਟ੍ਰਾਇਲਬਲ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਲਸ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ; ਅਤੇ
- (2) ਕਿ ਇਹ ਅਵਾਰਡ ਅਵੈਧ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮਿਤੀ 11 ਫਰਵਰੀ 1950 ਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਅਵਾਰਡ ਨਾ ਸੁਣਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਦੀ ਹੈ:-

“ਇਸ ਨੀਤੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਮਤਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਮਤਭੇਦ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਜੇ ਉਹ ਦੋ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਕੈਲੰਡਰ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਰੇਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਸਾਲਸ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਅੰਪਾਇਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅੰਪਾਇਰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬੈਠੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ ਬਣਾਉਣਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਕੰਪਨੀ ਇੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਬੀਮਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਬੇਦਾਅਵਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਰਾਂ ਕੈਲੰਡਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਇੱਥੇ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਫਿਰ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਇੱਥੇ ਵਸੂਲੀਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।”

ਇਹ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ, ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਦਾਅਵਾ ਸਾਲਸੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਬੇਦਾਅਵਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਰਾਂ ਕੈਲੰਡਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਫਿਰ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਕਾਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ, ਅਰਥਾਤ, 26 ਮਈ 1948, 3 ਜੁਲਾਈ 1948 ਅਤੇ 1 ਅਗਸਤ 1948 'ਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ, 21 ਨਵੰਬਰ 1949 ਤੱਕ, ਭਾਵ, ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਆਖਰੀ ਬੇਦਾਅਵਾ ਦੇ 12 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੱਕ, ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਕੰਪਨੀ

ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਵਸੂਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦਾ ਮਾਮਲਾ, ਜੋ ਕਿ 17 ਫਰਵਰੀ, 1950 ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦਾ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਬੇਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਜੋ ਸਥਿਤੀ ਅਪਣਾਈ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਬ੍ਰਾਂਚ ਮੈਨੇਜਰ ਕੋਲ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਤੇ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਹ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਝਗੜੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨੁਕਤਾ ਸਾਲਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਅਧੀਨ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 33 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੈ:-

“ਕਿਸੇ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਧਿਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਹੋਂਦ ਜਾਂ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਮੁਨਾਸਿਬ ਸਮਝਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਖੋਜ ਅਤੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਰਦੀ ਹੈ”।

ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜਿਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਉਹ ਨੀਤੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ "ਪਾਲਿਸੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ" ਇੱਕ ਮਤਭੇਦ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂਚ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਧਾਰਨ ਹੈ। ਜਾਂਚਣਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਧਿਰਾਂ ਪਾਬੰਦ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਸਹਾਰਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਮਲਾ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਕੰਪਨੀ, ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ, ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਅਤੇ

ਪਾਲਿਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਅਜਿਹੇ ਬੇਦਾਅਵਾ ਦੇ 12 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕੰਪਨੀ ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਬੁਲਾਏ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ, ਪਹਿਲਾ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਉਹ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵੈਧ ਬੇਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਮਲਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇਕ ਧਿਰ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਧਿਰ, ਉਸ ਧਾਰਾ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨੁਕਤਾ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬੀਮਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਾ ਨੀਤੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਲਸ ਕੋਲ ਇਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਨੀਤੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਮਤਭੇਦਾਂ ਦਾ ਇਕਲੋਤਾ ਜੱਜ ਬਣਾਇਆ ਹੈ।

ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਜੇ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ *ਏ. ਐਮ. ਮਾਇਰ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਗੋਰਧਨਦਾਸ ਸਾਗਰਮੁੱਲ (1)*, ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਵਿੱਚ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। *ਹੇਮੈਨ ਬਨਾਮ ਡਾਰਵਿਨਸ, ਲਿਮਟਿਡ (2)* ਵਿੱਚ, ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

“ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ, ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਹੋਰ ਲਿਖਤੀ ਬੇਨਤੀਆਂ ਵਾਂਗ, ਇਸਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ

ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਵਿਵਾਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਕਦੇ ਵੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਧਿਰ ਜੋ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਕਦੇ ਤਾਬੇਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਕਥਿਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਧਿਰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁੱਦੇ ਸੁਢੇ ਰੱਦ ਹੈ (ਕਿਉਂਕਿ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ), ਤਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ 'ਤੇ ਧਾਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵੀ ਅਵੈਧ ਹੈ।

ਜੇਕਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਿਰਾਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਤਭੇਦ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਧਿਰ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਦੁਆਰਾ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੀ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਤੋਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਮਤਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਮਤਭੇਦ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ "ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ," ਜਾਂ "ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ," ਜਾਂ "ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ" ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਜੋ ਇਹਨਾਂ, ਜਾਂ ਸਮਾਨ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ"।

ਮਕੈਰਾ ਬਨਾਮ ਨਾਰਦਰਨ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ (1) ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅੱਗ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਲੱਕੜ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਲੱਕੜ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਅੱਗ ਨਾਲ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ ਪਰ ਕਾਰਵਾਈ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਪਾਲਿਸੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਲਸੀ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦਾ ਬੀਮੇ ਕੀਤੇ ਮਾਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬੀਮਾਯੋਗ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਨੁਕਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਾਲਸ ਕੋਲ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ

ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਲਾਰਡ ਸੁਮਨਰ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ:-

“ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਜੋਂ ਇਸਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ; ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਉਹ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰਤੱਖ, ਉਹ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹਨ: ਦੇਖੋ *ਸਟੀਬਿੰਗਜ਼ ਕੇਸ (2)*, *ਵੁਡਾਲ ਬਨਾਮ ਪਰਲ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ (3)* ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਇੱਕ ਭੁਲੇਖਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।”

ਸਟੀਬਿੰਗ ਬਨਾਮ ਲਿਵਰਪੁਲ ਅਤੇ ਲੰਡਨ ਅਤੇ ਗਲੇਬ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ, ਲਿਮਟਿਡ (2) ਵਿੱਚ, ਜਿਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਲਾਰਡ ਸੁਮਨਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਸੀ "ਇਸ ਨੀਤੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਅੰਤਰ"। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਠ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਕਿ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਅਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਕਿ ਪਾਲਿਸੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। . ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝੂਠੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਲਾਭ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਬੀਮੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਅਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਝੂਠੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਸਾਲਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ, ਤਾਂ ਭਰੋਸਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਤਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਲਸ ਕੋਲ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜਵਾਬ ਸਹੀ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਿਬੇੜਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸਾਲਸ ਦਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ। ਵਿਸਕਾਉਟ ਰੀਡਿੰਗ, ਸੀ.ਜੇ., ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:-

"ਜੇਕਰ ਕੰਪਨੀ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ,

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਗਲਤ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਜਿਸ ਦੀ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਦੀ ਭੌਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਸਮੱਗਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੇ ਕਿ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪਾਲਿਸੀ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਬਿਆਨ ਸੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਨੀਤੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਹੈ। “

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੁੱਖ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨੁਕਤੇ ਸਾਲਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਪਹਿਲਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਉਦੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ: ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਨੀਤੀ ਦੀ ਧਾਰਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਮਝੌਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸਮਝੌਤਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੁਣ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਇਹ ਕਹਿਣ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕਦੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਰੱਦ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕੀ ਹੈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਸਲ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਹ ਉਹ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੂਸਰਾ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਵਾਰਡ ਅਵੈਧ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਵਾਰਡ ਨਾ ਸੁਣਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੁਕਤਾ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਹੁਣ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੁਝ ਵਾਧੂ ਤੱਥ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਜੇੜ ਕੇ ਧਾਰਾ 33 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ 24 ਮਾਰਚ, 1950 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਨੇ ਧਾਰਾ 33 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:-

“ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸਾਲਸ ਨੇ ਅਵਾਰਡ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ... ਅਵਾਰਡ ਹੁਣ ਸ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸਬ-ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਥੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਮੈਂ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ।”

ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਨੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਬੇਪਰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਧਾਰਾ 33 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ, ਕੰਪਨੀ ਮੂਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਧਾਰਾ 33 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹੁਣ ਸੋਧਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਲਾਭ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸਾਧਾਰਨ ਕਦਮ ਹੋਵੇਗਾ।

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੁਮਾਰੀ ਰਾਜ
ਟ੍ਰਾਂਸਲੇਟਰ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਸਮਾਇਤ ਅਧਿਕਾਰ

ਸਈਦ ਫਜ਼ਲ ਅਲੀ ਬੀ ਕੇ ਮੁਖਰਜੀ ਅਤੇ ਵਿਵੀਅਨ ਬੋਸ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

1951 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 57

ਪੰਨਾ ਲਾਲ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ,

ਬਨਾਮ

ਸ਼੍ਰੀ ਮਤੀ ਨਾਰਾਇਣੀ, ਮ੍ਰਿਤਕ, ਹਰੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਤੇ 3 ਹੋਰਾਂ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਮਤੀ ਬਾਸੋ ਦੁਆਰਾ

ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, -ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ

ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ—ਕਰਜ਼ੇ—ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ—ਕੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਲਈ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਵੰਡ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਵੱਖਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ—ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ (1908 ਦਾ ਐਕਟ 5), ਧਾਰਾ 47, 52, 53 ਅਤੇ 60—ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਇਰਾ- ਕੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਵਜੋਂ ਪਿਤਾ ਬੀ.ਡੀ. 'ਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਵੰਡ ਹੋ ਗਈ

ਅਤੇ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆ ਗਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫਰਮਾਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਫਰਮਾਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਵਜੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਬੀ.ਡੀ. ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੈਣਦਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਧਾਰਣ ਧਨ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਦੁਕਾਨਾਂ ਜੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੰਡ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਨੂੰ ਕੁਰਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੇ ਕੁਰਕ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ ਅਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੁਰਕ ਕੀਤੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਜੋ ਬੀ.ਡੀ. ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਈਆਂ ਸਨ। ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵੰਡ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ, ਜੇ ਇਹ ਅਨੈਤਿਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 53 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫਰਮਾਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ:

(1) ਇਹ ਫਰਮਾਨ, ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੇਵਲ ਬੀ.ਡੀ. ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਉਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਵੰਡ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ;

(2) ਇਹ ਕਿ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਅਤੇ

(3) ਜੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਪਵਿੱਤਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਜਬਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਫਰਮਾਨ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 52 (1) ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਕਿਰਦਾਰ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 53 ਦੀਆਂ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ; ਜੇਕਰ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਡਿਕਰੀ ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ

ਧਾਰਾ 53, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਤਾਮੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ ਜੋ ਅਨੈਤਿਕ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਵੰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਵੰਡ 'ਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਜਿਹੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਲੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਿਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫਰਮਾਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 60 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਏ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੀ ਕੁਰਕੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਸਥਿਤੀ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 53 ਤਹਿਤ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਜਿਹਾ ਫਰਮਾਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਤਹਿਤ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 53 ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਜਾਂ ਖੋਹ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਝ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ

ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਦੋਂ ਪਿਤਾ ਅਜੇ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੈ।

ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ, ਕਿ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਕਿ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ; ਪਰ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਬੰਦਸ਼ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬੰਦਸ਼ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।

ਸੁਬਰਾਮਣਯ ਬਨਾਮ ਸਬਾਪਤੀ (1), ਅੰਨਾਬਤ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਵੱਪਾ (2), ਬੰਕੇ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਦੁਰਗਾ ਪ੍ਰਸਾਦ (3), ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪਰਦੁਮਨ (4), ਰਘੂਨੰਦਨ ਬਨਾਮ ਮਤੀਰਾਮ (5) ਅਤੇ ਅਤੁਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਲਾਲਾ ਨੰਦਨਜੀ (6) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ; ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ (7), ਵੀ. ਪੀ. ਵੈਂਕਨਾ ਬਨਾਮ ਵੀ. ਐਸ. ਦੀਕਸ਼ਾਤੁਲੂ (8) ਅਤੇ ਸੁਬਰਾਮਣਯਾ ਬਨਾਮ ਸਬਾਪਤੀ (1) ਵਿੱਚ ਅਯੰਗਰ, ਜੇ. ਦੇ ਬਹੁਮਤ-ਵਿਰੋਧੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਸ਼ਿਮਲਾ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ ਜਸਟਿਸ ਦੇ 18 ਮਈ 1948 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ (ਖੇਸਲਾ ਅਤੇ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ, ਜੇ.ਜੇ.) ਨੇ 1946 ਦੇ ਲੈਟਰਜ਼ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 189 ਵਿੱਚ, ਜੇ ਅੰਬਾਲਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 11 ਫਰਵਰੀ 1946 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਸੀ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਗੋਪੀ ਨਾਥ ਕੁੰਜਰੂ।

ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਰੰਗ ਬਿਹਾਰੀ ਲਾਲ।

ਫੈਸਲਾ

ਮੁਖਰਜਿਆ, ਜੇ. ਇਹ ਅਪੀਲ ਕਿਸੇ ਧਨ-ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣੇ-ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 18 ਮਈ 1948 ਦੇ ਲੈਟਰਜ਼ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਦੇ ਮਿਤੀ 29 ਅਕਤੂਬਰ 1946 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਸਲ ਆਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅੰਬਾਲਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਨੇ 1945 ਦੇ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 18 ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਾਲਕ੍ਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਭੌਤਿਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। 30 ਸਤੰਬਰ, 1925 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਬਲਦੇਵ ਦਾਸ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਨੇ ਮੂਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਰਾਇਣੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਮ ਤਲੋਕ ਚੰਦ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੁਝ ਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ 16,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 16 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1928 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਭਰਾ ਸੁਮੇਰ ਚੰਦ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸ਼ਾਹਜਹਾਂਪੁਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਬਲਦੇਵ ਦਾਸ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ 1928 ਦਾ

ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 23, ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਵੰਡ ਲਈ, ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 20 ਜੁਲਾਈ 1928 ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਫਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੱਦਾਂ ਨਾਲ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ। 29 ਸਤੰਬਰ 1934 ਨੂੰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਰਾਇਣੀ ਨੇ ਅੰਬਾਲਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਲਦੇਵ ਦਾਸ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ 12,500 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰੇ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਪੈਸਾ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੇ ਇਕ ਸਾਂਝੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਵਜੋਂ ਉਧਾਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। 18 ਦਸੰਬਰ 1934 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ 1, ਨਿਯਮ 10, ਅਤੇ ਆਰਡਰ 34, ਨਿਯਮ 1, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ, ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਲਦੇਵ ਦਾਸ ਕਿਸੇ ਸਾਂਝੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮੈਨੇਜਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਥਿਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਵਜੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ 7 ਫਰਵਰੀ 1935 ਨੂੰ, ਉਸਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਿਰਵੀ ਫਰਮਾਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਛੱਡ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ

ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਲਦੇਵ ਦਾਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਧਨ ਫਰਮਾਨ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੇਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਵਾਲੇ ਹਟਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਧਿਰ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਅਤੇ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖ ਲਿਆ। 17 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1935 ਨੂੰ ਬਲਦੇਵ ਦਾਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ 2 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਂ, ਜੋ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 5 ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਨੂੰ ਬਲਦੇਵ ਦਾਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਵਜੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। 9 ਅਕਤੂਬਰ 1935 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਕਈ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਲਦੇਵ ਦਾਸ, ਬਦਨੀ ਜਾਂ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਅਜਿਹੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਬਕਾਇਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਕਰਜ਼ਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਨੈਤਿਕ ਸੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸੇ ਦਿਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਗਿਰਵੀ ਫਰਮਾਨ ਲਈ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। 20 ਨਵੰਬਰ 1935 ਨੂੰ ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਲਦੇਵ ਦਾਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ 425

ਆਨਾ ਦੀ ਅੱਧੀ ਲਾਗਤ ਸਮੇਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਲਈ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਇਕ ਸਾਧਾਰਨ ਧਨ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਕੇਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੋ ਸਫਲ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ, ਫਰਮਾਨ-ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ 13 ਮਾਰਚ, 1945 ਨੂੰ ਅੰਬਾਲਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੁਰਕੀ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੁਝ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਕੁਰਕ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕਈ ਦੁਕਾਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਅਬਦੁੱਲਾਪੁਰ ਨਾਮਕ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਹਨ। 23 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1945 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਤਹਿਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਕੁਰਕ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਬਲਦੇਵ ਦਾਸ ਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਬਲਕਿ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਸਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਵੰਡ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਬਲਦੇਵ ਦਾਸ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਹੀ ਫਰਮਾਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਵਸੂਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਦੇਣਦਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ।

ਧਿਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 1928 ਵਿੱਚ ਬਲਦੇਵ ਦਾਸ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਜਾਇਦਾਦਾਂ, ਜੋ ਫਰਮਾਨ-ਧਾਰਕ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਕੁਰਕ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ

ਵਾਲਾ ਫਰਮਾਨ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਹਿੱਸਾ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ, ਜੋ ਇਹ ਅਨੈਤਿਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ-ਧਾਰਕ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 53 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫਰਮਾਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੁਕਤਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਫਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਰਜ਼ਾ ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 47, ਸੀ. ਪੀ. ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਰਹਿਮਾਨ, ਜੇ. ਨੇ ਇਕੱਲੇ ਬੈਠ ਕੇ ਕੀਤੀ। ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ ਨੇ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਲੈਟਰਜ਼ ਪੇਟੈਂਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਲੈਟਰਜ਼ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸ੍ਰੀ ਕੁੰਜਰੂ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਪੱਖੀ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤਹਿਤ ਫਰਮਾਨ ਧਾਰਕ ਕੇਵਲ ਬਲਦੇਵ ਦਾਸ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ

ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫਰਮਾਨ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਂਝੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਵੰਡ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜੇ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿਤਾ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁਕਾਉਣ ਲਈ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਪਵਿੱਤਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗਠਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਜੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਲੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਵਜੋਂ ਧਿਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਹਿਲੇ ਨੁਕਤੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਕੁੰਜਰੂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਉਂਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫਰਮਾਨ ਦਾ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

“ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਬਲਦੇਵ ਦਾਸ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਉਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ 425-7-0 ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਵੀ ਕਰਨ, ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅੱਧੀ ਲਾਗਤ ਹੈ। ”

ਦੇਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਕੋਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਫਰਮਾਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਦੋ ਬਿਆਨ ਹਨ, ਇੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਪੰਨਾਲਾਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਏਜੰਟ ਲਾਲਾ ਹਰਪ੍ਰਸਾਦ ਨੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਲਈ ਅੱਧੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਨਾਲ ਫਰਮਾਨ ਬਲਦੇਵ ਦਾਸ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ੍ਰੀ ਕੁੰਜਰੂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਫਰਮਾਨ ਵਿੱਚ "ਬਲਦੇਵ ਦਾਸ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਬਲਦੇਵ ਦਾਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਵੰਡ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਲਦੇਵ ਦਾਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਵਜੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਗਿਰਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਿਰਵੀ ਫਰਮਾਨ ਜਾਂ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਰਾਹਤ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਖਰਕਾਰ ਬਲਦੇਵ ਦਾਸ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸਦੇ

ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਧਨ ਫਰਮਾਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਕਿ ਫਰਮਾਨ-ਧਾਰਕ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਉਪਬੰਧ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸੌਖਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਰਥ ਹੈ ਪਰ ਸਵਾਲ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫਰਮਾਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ, ਬਿਲਕੁਲ ਉਹੀ ਹਨ ਜੋ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 52 (1) ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਇੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੈਸੇ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਰਤ ਸੀ ਕਿ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਰਕਮ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚੋਂ ਵਸੂਲੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਸਹੀ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ, ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਫਰਮਾਨ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 52 (1) ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਏਗਾ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਵੇਰਵੇ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਫਰਮਾਨ-ਧਾਰਕ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 53 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ; ਅਤੇ ਜੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ, ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ.ਪੀ. ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 53 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਫਰਮਾਨ-ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਕੀ ਪਿਤਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੇ ਵੰਡ 'ਤੇ ਜੋ ਜਾਇਦਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਹ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਧਾਰਾ 53 ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੈ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਹਨ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 53, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਕਿਰਿਆ ਕੋਡ, ਸਿਰਫ ਪ੍ਰੋਕਿਰਿਆ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਕੋਈ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਖੋਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਝ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ। ਇਕੋ ਇਕ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਜੋ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਸਮਝੌਤਾ ਫਰਮਾਨ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਸਹਿਮਤੀ ਦੁਆਰਾ, ਧਾਰਾ 53 ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਕਿ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਵਰਤੋਂ ਤੇ ਬੰਦਸ਼ ਲਗਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬੰਦਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਫਰਮਾਨ ਧਾਰਕ ਦੇ ਕੋਡ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ

ਸਮਝੋਤੇ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਨੁਕਤਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਕੁੰਜਰੂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹੋਰ ਦੋ ਨੁਕਤਿਆਂ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਇਕੱਠੇ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੁਕਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਯਾਭਾਗ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੁਝ ਕੁ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਉਹ ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਨਾਲ ਦਾਗੀ ਨਾ ਹੋਣ। ਹਿੰਦੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਕਰਜ਼ਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਪਾਪ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਗ੍ਰੰਥ (1), ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਬ੍ਰਿਹਸਪਤੀ ਨਾਲ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਜਿਹੜਾ ਬੰਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਰਕਮ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੇ ਘਰ ਇੱਕ ਗੁਲਾਮ, ਇੱਕ ਨੈਕਰ, ਇੱਕ ਔਰਤ ਜਾਂ ਇੱਕ ਚੌਪਾਇਆ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।"

ਹੋਰ ਵੀ ਗ੍ਰੰਥ ਹਨ ਜੋ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਨਰਕ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ, ਪੋਤੇ ਅਤੇ ਪੜਪੋਤੇ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਆਦਮੀ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਫਰਜ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਤਸੀਹਿਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ। ਮੂਲ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੁੱਤਰਾਂ, ਪੋਤਿਆਂ ਅਤੇ ਪੜਪੋਤਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ

ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਕ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁੱਤਰ ਜੱਦੀ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਉਸਦਾ ਆਪਣਾ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਜੇ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੇਤੇ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿਆਜ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ; ਪਰ ਪਰਪੇਤੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤਾਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਪੂਰਵਜ ਤੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ। ਹੁਣ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪੂਰਵਜ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਪੁੱਤਰ, ਪੇਤੇ ਅਤੇ ਪੜਪੇਤੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ (1)। ਇਸ ਲਈ, ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੁੱਤਰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਰਜ਼ਾ ਕਿਸੇ ਅਨੈਤਿਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਹਿੱਤ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸਦੀ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਡਿਊਟੀ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਨੈਤਿਕ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਜੇ ਕਰਜ਼ਾ ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਜਾਂ ਵਿਕਾਰ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਹੋਂਦ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਗ੍ਰੰਥ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ; ਪਰ ਪਿਤਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਪੁੱਤਰ ਕੁਝ ਅਸਾਧਾਰਣ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਜਦੋਂ ਪਿਤਾ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪਾਗਲ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਬੁੱਢਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੈ ਜਾਂ ਸਾਧ ਬਣ ਕੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹੱਕਾਂ ਤੋਂ ਮਹਿਰੂਮੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ (2)। ਹੁਣ

ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਚਾਹੇ ਪਿਤਾ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਮਰ ਗਿਆ ਹੋਵੇ (3)। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਿਤਾ ਲਈ, ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜ਼ਰੂਰਤ ਜਾਂ ਲਾਭ ਲਈ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਿਛਲੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਹ ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਨਾਲ ਦਾਗੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਲੈਣਦਾਰ ਲਈ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਿਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਪਿਤਾ ਦੀ ਬਲਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਵੇਚਿਆ ਜਾਵੇ। ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਧਿਰ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਫੈਸਲਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਜ਼ਾ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਸਹੀ ਕਰਜ਼ਾ ਸੀ। ਪਰ ਭਾਵੇਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਉਹ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਇਹ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਕਿ ਕਰਜ਼ੇ ਅਨੈਤਿਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਲਏ ਗਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਪਰੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ (1)। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਕੋਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਸਾਂਝੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਭਾਗੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਅਣਵੰਡਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਿਤਾ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ, ਪੂਰੀ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਪੂਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਸਥਿਤੀ ਕੁਝ ਬਦਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਿਤਾ ਅਤੇ

ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡ ਦੁਆਰਾ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਫੁੱਟ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਪੁੱਤਰ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ; ਅਤੇ ਕੀ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਪੁੱਤਰ ਵੰਡ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਇਕੱਲੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ? ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਦ੍ਰਿੜ ਜਾਂ ਇਕਸਾਰ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿਚ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੁੱਤਰ ਅਜਿਹੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਵੰਡ 'ਤੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਜੇ ਹਿੱਸਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡ 'ਤੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪਿਤਾ ਦੇ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਲਈ ਕਦੇ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ (2)। ਸਾਡੇ ਵਰਤਮਾਨ ਮਕਸਦ ਲਈ ਜੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿਤਾ ਦੇ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੈਣਦਾਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਭਿੰਨਤਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਫੈਸਲੇ ਕੀਤੇ ਕੇਸ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹਨ ਕਿ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਪਿਤਾ ਦੇ

ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਲਈ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਹਿੱਸਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਨੈਤਿਕ ਨਹੀਂ ਹਨ (1)। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੁਝ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹਨ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵੰਡ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ (2).

ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਿਰਫ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਇਸ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਸਾਂਝੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਹਿੱਤ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਅਨੈਤਿਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਜੋ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਪਿਤਾ ਦੇ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਤਾਮੀਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਾ; ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਿਤਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪਿਤਾ ਦੇ ਸਧਾਰਣ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਲੈਣਦਾਰ ਦਾ ਉਪਾਅ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਵੰਡ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਪਿਤਾ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਗੁਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਬਿਹਤਰ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜੋ ਪਿਤਾ ਖੁਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਦੂਜੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਤਰਕ ਜੋ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਲਰ, ਜੇ ਨੇ ਮਦਰਾਸ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਕੇਸ (1) ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ।

"ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਕਿ ਵੰਡ ਨੂੰ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਛੋਟ ਕਿਉਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ। ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ 'ਤੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ? ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਕੀ ਬਣਦਾ ਹੈ? ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ; ਕੀ ਇਹ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ 'ਉਸ ਕਰਜ਼ੇ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵੰਡ ਹੋਈ ਹੈ?'"

ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇੱਕ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਲੈਣਦਾਰ, ਜਿਸਨੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਉਧਾਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਾਂ ਚਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਘਟਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪੈਸੇ ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਿਤਾ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੈਣਦਾਰ ਦੀ ਸਿਰਫ ਉਮੀਦ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਵਾਜਬ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ

ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਦਾ। ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਪਵਿੱਤਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਹੱਦ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਲੈਣਦਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿਤਾ ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦਾ ਪਿਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸ ਪਵਿੱਤਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਪੁੱਤਰਾਂ 'ਤੇ ਥੋਪਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਮਾਪ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ, ਸਖਤ ਹਿੰਦੂ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਦੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪਿਤਾ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਪਾਹਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅਣਸੁਣਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ; ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਪੁੱਤਰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੁਲੇਮਾਨ, ਏ. ਸੀ. ਜੇ. ਨੇ ਬੰਕੇ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਦੁਰਗਾ ਪ੍ਰਸਾਦ (1) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ:

"ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਵੇਚਣ ਦੀ ਪਿਤਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ।

ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਪੁੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਗ੍ਰੰਥ ਲੇਖਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਹੱਦ ਅਸਲ

ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਲਗਭਗ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਲਿਖਤਾਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਲੇਮਾਨ, ਏ. ਸੀ. ਜੇ. ਅਤੇ ਮੁਖਰਜੀ, ਜੇ., ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਾਰਦ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਪਾਠ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ (2) :

"ਪਿਤਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇ ਕੁਝ ਬਚਦਾ ਹੈ ਉਹ ਭਰਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੰਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਪਿਤਾ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨਾ ਰਹੇ।

ਕਾਤਿਆਨ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ (3) :

"ਪੁੱਤਰ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਦੇਣਗੇ।

ਮਨੂ (4) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ:

" ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਕਰਜ਼ਾ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਭਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡ ਲੈਣ।"

ਯਗਨਵਲਕਾ (5) ਅਨੁਸਾਰ :

"ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਦੋਲਤ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਵੰਡ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਵੰਡ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਸਹਿਭਾਗੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵੰਡ ਸਕਣ। *ਸਤ ਨਰਾਇਣ ਬਨਾਮ ਦਸ (1)* ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਨਿਆਂਇਕ

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਅਣਵੰਡੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਲਈ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਾ ਕਰਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਅਨੈਤਿਕ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਾ ਹੋਣ, ਪਰ ਇਹ ਕਰਜ਼ੇ ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਜਿਸ ਲਈ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਸਹੀ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਹੋਈ ਸੀ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ "ਸਾਰੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਜ਼ੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ", ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਸ਼ਨੂੰ (2) ਦੁਆਰਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਲਈ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬਾਰੇ ਇਹ ਸਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੈ। ਪੁੱਤਰ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵੰਡ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਇਹ ਨਜ਼ਰੀਆ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ।

। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ "ਸੱਚੀ" ਅਤੇ "ਬਦਭਾਵਨਾ" ਵੰਡ ਸ਼ਬਦ ਅਕਸਰ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਕਸਰ ਗਲਤੀ ਅਤੇ ਉਲਝਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ। ਜੇ ਬਦਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਵੰਡ ਦਾ ਮਤਲਬ ਵੰਡ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੈਣਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਹਰਾਉਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਾਲਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਲੈਣਦਾਰਾਂ ਲਈ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮਾਮੂਲੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਵੀ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੈਣਦਾਰ ਆਪਣੇ ਉਪਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਜੇ ਵੀ ਸਾਂਝੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਵੰਡ ਨੂੰ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਇਰਾਦਾ ਲੈਣਦਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣਾ ਸੀ; ਜੇ ਇਹ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚੋਂ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਿਤਾ ਦੇ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਅਜੇ ਵੀ ਰਹੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੁੱਧ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਇਕ ਵੱਖਰਾ ਫੰਡ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਜਾਇਦਾਦ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਵਾਧੂ ਜਾਇਦਾਦ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੇ ਉਸਦੇ ਲੈਣਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ। ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਕੋਈ ਢੁਕਵਾਂ

ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਜਾਇਜ਼ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਉਸਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਨਿੱਜੀ ਕਰਜ਼ੇ ਅਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈਣਦਾਰਾਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਖਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪਿਤਾ ਦੀ ਖੁਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ। ਜੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵੰਡ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਲੈਣਦਾਰ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਬੇਤੁੱਕਾ ਰਾਏ, ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬੇਸ਼ਕ, ਜੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਾਲਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਲੈਣਦਾਰ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਚੌਕਸੀ ਰੱਖੇ ਤਾਂ ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸਦਾ ਕੋਈ ਚਾਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਵੇ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ ਜੇ ਅਨੈਤਿਕ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਵੰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ

ਇਸ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਲੈਣਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਵੇਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਪਿਤਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ? ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ (1) - ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਰੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ - ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕੱਲੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਵੰਡ 'ਤੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਸਿਧਾਂਤ ਸਾਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਸਹੀ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਵੰਡ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਿਤਾ ਹੁਣ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਕੱਲੇ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਫਰਮਾਨ, ਵੱਖ ਹੋਏ ਪੁੱਤਰਾਂ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ, ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੰਡ ਦੇ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਹਿੱਸਾ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਕੋਲ ਇਸ 'ਤੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਮੁਨਾਫ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲਾਭ ਲਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 60 ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਪਿਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਕੁਰਕ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵੇਚਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ। ਨਾਗਪੁਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ (1) ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਕੁਝ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪਵਿੱਤਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਇੱਕ ਗੱਲ ਹੈ; ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਤਾਮੀਲ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਕੁਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੇਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਉਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੁਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੇਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਕੀ ਹੈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 60 ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਧਾਰਾ 60 ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਤਾਂ ਨਿਰਣਾ-ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੀ ਹੋਈ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਇਸ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਈ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇ ਹਿੱਸਾ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਕੋਲ ਇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਧਾਰਾ 60 ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ; ਉਸ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਦਾ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਉਸਦੀ

ਦੇਣਦਾਰੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਪਵਿੱਤਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਨੂੰ ਤਾਮੀਲ
ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ।“

ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 53 ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਉਸ
ਕੇਸ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਪਿਤਾ ਅਜੇ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਆਖਰੀ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਅਰਥਾਤ,
ਕੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਏ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ
ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਵਜੋਂ ਵੱਖ ਹੋਏ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫਰਮਾਨ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਅਜਿਹੇ ਪੁੱਤਰਾਂ
ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ
ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਹੋਏ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ
ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਉਹ ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਨਾਲ ਦਾਗੀ ਨਾ
ਹੋਣ ਅਤੇ ਵੰਡ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਜਿਹੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਤਾਮੀਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ
ਮਕਸਦ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਕੁੰਜਰੂ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ
ਜੇ ਕੁਝ ਪਿਤਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ
ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ
ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ
ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਿਤਾ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਵਜੋਂ ਧਿਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ
ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ

ਸੀ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਉਹ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਉਹ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ; ਪਰ ਇਹ ਮੌਕਾ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਲੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ, ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਿਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫਰਮਾਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 60 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਏ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੀ ਕੁਰਕੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਥਿਤੀ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਵਜੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਧਿਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗੀ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਿਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ, ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ। ਧਾਰਾ 52 (1), ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਵਿੱਚ

ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਫਰਮਾਨ ਕਿਸੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚੋਂ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੁਰਕੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਧਾਰਾ 53 ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਧਾਰਾ 50 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 52 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਜੋ ਕਿਸੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੂਰਵਜ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇ ਉਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਵਜੋਂ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵੰਸ਼ਜ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਆਈ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 1908 ਦਾ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮਤਭੇਦ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਹਿੰਦੂ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਤਾਮੀਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਬਰਕਰਾਰ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵੰਸ਼ਜ ਜੋ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪੂਰਵਜ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਸਾਂਝੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਬਚਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਵਾਰਸ ਵਜੋਂ। ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਵਿੱਚ "ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਬਚਣ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਪਿਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ। ਮਦਰਾਸ ਅਤੇ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ

ਕੋਰਟਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕੁਰਕੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਲਕੱਤਾ ਅਤੇ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਧਾਰਾ 53 ਇਕ ਅਰਥ ਵਿਚ ਕਲਕੱਤਾ ਅਤੇ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨਕ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਫਰਮਾਨ-ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਤਾਮੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ, ਜੋ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਚਣ ਦੁਆਰਾ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਪਰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਇੰਨੇ ਵਿਆਪਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਕੋਲ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ; ਅਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਵਜੋਂ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫਰਮਾਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਅਸਲ ਫਰਮਾਨ ਪਿਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਸਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 53 ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਅਸਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਸ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਘਟਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬਾਰੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਪੁੱਤਰ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਧਾਰਾ ਸਿਰਫ ਬਚਣ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫਰਮਾਨ ਧਾਰਕ ਦਾ ਉਪਾਅ ਤਾਮੀਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਵੱਖਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਰਾਹੀਂ। ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਕੁਝ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਤਹਿਤ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਧਾਰਾ 53, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦਾ ਸਹੀ ਦਾਇਰਾ ਅਤੇ ਅਰਥ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਸਹੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਵੈਰਟ, ਜੇ. ਨੇ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਤੁਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਲਾਲਾ ਨੰਦਨਜੀ (1) ਦੇ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਕੁੰਜਰੂ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਪਿਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਫਰਮਾਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਅਤੇ 52

ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫਰਮਾਨ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 47 ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ, ਤਹਿਤ ਤਾਮੀਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਬਾਕੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਪਰ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਵੰਡ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦਾ ਸਵਾਲ, ਘਟੇ ਹੋਏ ਬਕਾਏ ਲਈ ਤਾਮੀਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਰਜ਼ਾ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਪੁੱਤਰ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਣਗੇ, ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਕਰਜ਼ਾ ਅਨੈਤਿਕ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਵੰਡ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਦੀ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਦੁਬਾਰਾ ਵੰਡ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ

ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਅਸਲ ਨੁਕਤੇ ਵੱਲ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵੰਡ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨਾਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਜੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਨੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਕੋਈ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਦੋਵੇਂ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਵਜੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਘਟੇ ਹੋਏ ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ ਆਪਣੀ ਗੈਰ-ਦੇਣਦਾਰੀ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਨੁਕਤਾ ਉਠਾਇਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਜਾਂ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਬਚਾਅ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਪਿਤਾ ਖੁਦ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਾਮੀਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਨਾ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੀ ਨਵੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਉਠਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਰਨ। ਫਰਮਾਨ-ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅਦਾਲਤ, ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਕੁਰਕ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ-

ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ ਕਿ ਕਰਜ਼ਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਜਾਂ ਅਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਰਕੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਜੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁੱਤਰ ਇਸ ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ, ਤਾਂ ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਦੂਜਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਢੁਕਵਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਅਦਾਲਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਦਰਸਾਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗੀ। ਜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘਟੇ ਹੋਏ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਵੇ ਕਿ ਡਿਕਰੀ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪਿਤਾ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੰਡ 'ਤੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਤੁਲਨ ਲਈ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੜਾਅ ਤੱਕ ਲਾਗਤਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਰ ਖਰਚੇ ਆਉਣਗੇ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੁਮਾਰੀ ਰਾਜ
ਟ੍ਰਾਂਸਲੇਟਰ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ

ਸੈਯਦ ਫਜ਼ਲ ਅਲੀ ਅਤੇ ਵਿਵੀਅਨ ਬੋਸ ਜੇ.ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦੇ ਹੋਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ,

ਬਨਾਮ

ਦਾ ਸਟੇਟ, ਜਵਾਬਦੇਹ.

1950 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 22

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ-ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ-ਕੋਰਟ ਦਾ ਕੰਮ-ਕਿਸੇ ਤੱਥ-ਨਿਯਮ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਮੁੜ-ਮੁਲਾਂਕਣ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਜੋ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀ।

1949 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 432 ਵਿੱਚ ਸਿਮਲਾ, (ਵੈਸਟਨ, ਸੀ.ਜੇ., ਅਤੇ ਖੋਸਲਾ, ਜੇ.) ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ (1) ਦੇ 29 ਜੂਨ 1950 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼

ਦੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ 1949 ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੰਬਰ 7 ਅਤੇ 1949 ਦੇ ਕੇਸ ਨੰ: 8 ਵਿੱਚ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 5 ਅਗਸਤ 1949 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ।

ਜੈ ਗੋਪਾਲ ਸੇਠੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਫਜ਼ਲ ਅਲੀ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਤਿੰਨਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਦੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 134 (1) (ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਪੀਲ ਹੈ।

ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 16 ਦਸੰਬਰ 1948 ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ, ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਪਹਿਲਾਂ, ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ, ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਪਿੰਡ ਦਾਲਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਝੋਨੇ ਦੀ ਲੁਆਈ ਲੈਣ ਗਿਆ। ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਭਰਾ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਡਰਾਈਵਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਉਸੇ ਸ਼ਾਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਦਾਲਮ ਆਇਆ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਕਿ ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਗਿਆ

ਰੈ, ਉਹ ਵੀ ਉਥੇ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਦੋਵੇਂ ਭਰਾ ਘਰ ਪਰਤ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਇੱਕ ਗਲੀ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮਾਰੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਪੰਜ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਦੋ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰੀਆਂ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਕਤਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਦੋਵੇਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਖਸਿਆਂ (ਰੈਪਰਾਂ) ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਪਿੰਡ ਸਲੇਮਪੁਰਾ ਲੈ ਗਏ, ਜਿੱਥੇ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨਾਮਕ ਦੋ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆ ਗਏ ਅਤੇ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ-ਟੁਕੜੇ ਕਰਕੇ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਦਾਲਮ ਤੋਂ ਤਕਰੀਬਨ ਪੰਜ ਮੀਲ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸਕੀਨਾਲਾ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਇੱਕ ਨਦੀ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦਾ ਪਿਤਾ ਬੇਲਾ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਕਿ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ, ਡਰ ਦੇ ਮਾਰੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਛੱਡ ਕੇ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਦੋ ਘੰਟੇ ਪਹਿਲਾਂ ਰਵਾਨਗੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਦਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪਿੰਡ ਦਾਲਮ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਅਤੇ, ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਸਮੇਤ ਸੱਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਪੰਜ ਦੋਸ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 302 ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 149 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 201 ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 149 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੋ ਦੋਸ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 149 ਦੇ ਉਸ ਕੋਡ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 201 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 149 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ

ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਅਤੇ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 149 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 201 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੇ ਆਰ.ਆਈ ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਤਲ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇੰਝ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੂਨ 1947 ਵਿਚ ਤੀਜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੀਜੇ ਭਰਾ ਸੁਲੱਖਣ ਸਿੰਘ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਡੇਢ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੁਲੱਖਣ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 7 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੌਜੂਦਾ ਘਟਨਾ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਫਰਾਰ ਸੀ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਰੀ ਹੋਣ ਅਤੇ ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹਲਕੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਦੁੱਖ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਇਹ ਕਤਲ ਕੀਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਤੱਥ ਕਤਲ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਇਰਾਦੇ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ

ਕਿ ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਝੂਠੇ ਫਸਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਇਰਾਦੇ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਏ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਤਲ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂ ਪਛਾਣਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਕਤਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਹੇਠ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:- (1) ਪ੍ਰਤੱਖ ਸਬੂਤ, ਅਤੇ (2) ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਸਬੂਤ। ਪ੍ਰਤੱਖ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਚਸਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ, ਬੇਲਾ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰੌਲਾ ਸੁਣ ਕੇ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ 'ਤੇ ਹੋਏ ਕਾਤਲਾਨਾ ਹਮਲੇ ਦਾ ਗਵਾਹ ਸੀ; ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤਾਰੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਝੋਨਾ ਲਾਉਣ ਲਈ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਜੋ ਕਤਲ ਹੋਈ ਗਲੀ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ; ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਘਟਨਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇਖੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਧਾਦਰ ਵੱਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:-

(1) ਦੂਜਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੱਸਾ ਸਿੰਘ, ਜਿਸ ਨੂੰ 18 ਦਸੰਬਰ 1948 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗਿਆ ਪਜਾਮਾ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

(2) ਤੀਜਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ, ਜਿਸ ਨੂੰ 18 ਦਸੰਬਰ 1948 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪੁਲਿਸ 19 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਹਵੇਲੀ ਵਿਚ ਲੈ ਗਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਾਲਾ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਖੋਲ੍ਹਣ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੀਆਂ ਦੇ ਖਸੀਆਂ (ਰੈਪਰ) ਬਰਾਮਦ ਹੋਈਆਂ।

(3) ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਕੀਨਾਲਾ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਥਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਦੋਵੇਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਕੀਨਾਲਾ ਲਿਜਾਂਦੇ ਸਮੇਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਉਸ ਥਾਂ ਤੋਂ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲੱਥਪੱਥ ਮਿੱਟੀ ਨੂੰ ਖੁਰਦ-ਬੁਰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸਕੀਨਾਲਾ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾਲੇ ਵਿੱਚ ਪਈ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਦੇ ਟਰੰਕ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ।

(4) ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ, ਜਿਸ ਨੂੰ 28 ਦਸੰਬਰ 1948 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਸਕੀਨਾਲਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਖੇਲੇ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਿੱਥੇ 3 ਬਰਛੇ, ਇੱਕ ਕਿਰਪਾਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦਾਤਰ, ਮਨੁੱਖੀ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਸਾਰੇ, ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਜਾਪਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਿੱਟਾ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕੱਢਿਆ ਹੈ:-

“ਇਹ ਸਬੂਤ ਇੰਨਾ ਇਕਸਾਰ, ਇੰਨਾ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਅਤੇ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਧ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜ ਦੋਸ਼ੀ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ, ਕੱਥਾ ਸਿੰਘ, ਮੱਸਾ ਸਿੰਘ, ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿਚ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੇਵਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.8

ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.9 ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.11
ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ
ਇਹ ਤੱਥ ਹੋਰ ਵੀ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-
ਵੱਖ ਰਿਕਵਰੀ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਕਹਿਣ
'ਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬਹੁਤੀਆਂ ਆਲੋਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ
ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਆਖਰਕਾਰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ "(ਕੇਸ ਦੇ) ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਖਾਸ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ
ਫਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸਦਾ ਸਮਰਥਨ
ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।" ਇਸ ਮਾਪਦੰਡ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ
ਨੇ ਹਰੇਕ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਤਿੰਨਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ
ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤ, ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ,
ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤ ਦੀ ਉੱਚਤ ਪੁਸ਼ਟੀ ਸੀ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਸੇਠੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਲੰਮੀ
ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਅਤੇ ਹਰ ਉਹ ਗੱਲ ਜੋ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ,
ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਾਲ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ
ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ
ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ, ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਜਾਪਦਾ

ਰੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਛੋਟਾ ਅਤੇ ਸਰਲ ਹੈ। ਇੱਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਜੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਸਮਝਦਾਰੀ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਲਈ ਹਾਲਾਤ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੁਝ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਨਾ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਜੇ ਤਾੜਨਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਤਾੜਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਕਿਸੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਸਾਥੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਖਾਸ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਕਤਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ। ਇਸ ਮਾਪਦੰਡ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜੇ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ, ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕੇਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਗਵਾਈ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਮੱਸਾ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਪਜਾਮੇ ਬਾਰੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਤਾਂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਖੂਨ ਦੇ ਧੱਬੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਦੇਸ਼ੀ ਇੰਨਾ ਲਾਪਰਵਾਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗਿਆ ਪਜਾਮਾ ਪਹਿਨਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਇਸ ਆਲੋਚਨਾ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸਮ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਜੋ

ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲੱਥਪੱਥ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਬਰਾਮਦਗੀ ਸਬੰਧੀ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਸਿੱਧੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਹਰ ਦੇਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਕੁਝ ਸਬੂਤ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਪੁਨਰ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਤੱਥ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦੀ। ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਟਿੱਪਣੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਅਧੀਨ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿਚ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਮੁੱਹਈਆ ਕਰਦਾ ਹੈ-

"ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੋਜਿਆ ਗਿਆ ਤੱਥ, ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਜੇ ਮੁੱਖ ਤੱਥ ਬਿਆਨ ਕਰਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਚੋੜ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:-

ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ 19 ਦਸੰਬਰ 1948 ਦੀ ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ, ਕਾਥਾ ਸਿੰਘ, ਮੱਸਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਵਿਵਸਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਕੀਨਾਲਾ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਤਿੰਨਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਕੀਨਾਲਾ ਗਈ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਨੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਥਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਿੱਥੇ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸੇ ਮਿਲੇ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਈ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 27 ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੁੜ ਖੋਜਿਆ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨਾਂ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਤਿੰਨਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੈਂਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ; ਪਰ ਬਹਾਦੁਰ ਸਿੰਘ, ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਜਿਸ ਨੇ ਰਿਕਵਰੀ ਮੈਮੋ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ, ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਿਹੜਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ: "ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।" ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ

ਸਕਿਆ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਲਜ਼ਮ ਖਿਲਾਫ ਕਥਿਤ ਖੁਲਾਸੇ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਸਾਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਬੂਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ, ਕੇਸ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਭ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਯਮ ਕੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੀ ਸਬੂਤ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ, ਜੋ ਕਿ ਕਈ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਸੋਚਣ ਲਈ ਝੁਕਾਅ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਕੇਸ ਸ਼ਾਇਦ ਧਾਰਾ 27 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰੰਟੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਗਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੰਤਵ ਲਈ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਾਹਰਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਸੀ, ਸਹੀ ਹੈ, ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੁਲਾਸੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੂਹ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਸਕੀਨਾਲਾ, ਜੋ ਕਿ ਕਈ ਮੀਲਾਂ ਤੋਂ ਵਗਦਾ ਨਾਲਾ ਹੈ, ਵਿੱਚੋਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਅਜਿਹੀ

ਅਣਪਛਾਤੀ ਸੂਚਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਲਜ਼ਮ ਇਸ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾ ਕੇ ਦੋਨਾਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅੰਗ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਹੈਂਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਅਤੇ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਸਲੀਮਪੁਰਾ ਤੋਂ ਹੋ ਕੇ ਸਕੀਨਾਲਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਹੀ ਪਿੰਡ ਦੀ ਬਾਹਰਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲੱਥਪੱਥ ਮਿੱਟੀ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਦੇ ਧੜ ਵੱਲ ਵੀ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਉਸਦਾ "ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸੰਕੇਤ" ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯਮ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਦੋ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੇ ਪੇਟ ਵਿੱਚ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਜ਼ਮ ਹੋਏ ਚਾਵਲ ਮਿਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਕਿਸ ਸਮੇਂ ਵਾਪਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮ ਦਾ ਖਾਣਾ ਇਕੱਠੇ ਲੈ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡਾਕਟਰੀ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੇ ਪਾਚਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੌਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਜ਼ਮ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ

ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਆਖਰੀ ਭੇਜਨ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਵੀ ਕੋਈ ਅੰਕੜੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ ਦੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਆਖਰੀ ਭੇਜਨ ਕਦੋਂ ਲਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੈਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਭੇਜਨ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਸਮਾਨ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਖੋਜ, ਇਸ ਲਈ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਤਰਾਸਾ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਦੇਸ਼ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਧਾਰਾ 149 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 302 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਾਕੀ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਬਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 302 ਦੀ ਧਾਰਾ 34, ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ 'ਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 149 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਕਲਪਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਾਏ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਰੂਪ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਅਣਉਚਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹਨ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੁਮਾਰੀ ਰਾਜ

ਟ੍ਰਾਂਸਲੇਟਰ